

Digital organisering

Underlag för Remiss

Bakgrund och nuläge

Digital organisering är en tillgänglig och engagemangsdriven organisationsform som övervinner geografiska och hälsorelaterade hinder. Den möjliggör för medlemmar i olika åldrar, på olika platser i landet och med olika förutsättningar att ta del av eller skapa flexibla och anpassade digitala aktiviteter. Detta kan inkludera möjligheter att delta i och genomföra digitala föreläsningar, diagnosgrupper och digitala mötesplatser. I den digitala organiseringen kan medlemmarna få diagnosspecifik information, ta del av föreläsningar eller möta likasinnade i en trygg och tillgänglig miljö.

Idag finns många diagnosspecifika Facebookgrupper som drivs av privatpersoner där medlemmar främst ställer frågor och delar erfarenheter. Få av dessa grupper erbjuder föreläsningar eller evenemang. I Neuroförbundets nuvarande digitala organisering präglas av ett stort engagemang, men erfarenheten av och kunskapen kring att driva förening är längre än i resterande delar av förbundet.

Neuroförbundets medlemsundersökning 2024 visar ett tydligt behov av tillgängliga och digitalt anpassade aktiviteter, i en form som kan möta medlemmarnas olika intressen och engagemangsnivåer. Enkäten visar på ett intresse för digital organisering och engagerande digitala plattformar som kan ge medlemmar möjlighet att delta i förbundets arbete på sina egna villkor. Medlemmarna efterfrågar också nya sätt att bidra till Neuroförbundet genom kortare projekt, digitala kampanjer och nätverk för opinionsbildning online. Dessa engagemangsformer kan attrahera de som vill vara aktiva, men som inte har möjlighet att delta lokalt. Det är viktigt att Neuroförbundet skapar förutsättningar både för de som vill engagera sig digitalt och fysiskt, samt för de som vill både och.

Hur ska det framtida engagemanget organiseras?

Neuroförbundet behöver arbeta för att vara tydliga gentemot sina medlemmar vad ett engagemang i förbundet innebär för en medlem, samtidigt som förbundet behåller sin demokratiska organisering. Föreningsformen är flexibel, men samtidigt en stabil och rigid struktur. Den möjliggör långsiktigt engagemang och inflytande, men behöver tillgängliggöras för alla oavsett tidigare erfarenhet och drivkraft. Detta innebär att Neuroförbundet både kan organisera medlemmar digitalt och göra det i föreningsform - bara strukturen och stödet främjar engagemang och i längden skapar en sammanhållen gemenskap. Utan en stabil struktur i grunden kommer det vara svårt att långsiktigt driva Neuroförbundet, vilket föreningsformen ger oss förutsättningar att göra.

Som ett komplement borde det finnas möjligheter för de som vill göra enstaka insatser, så som en utbildning eller träff, men då tillsammans med förbundet, en förening eller genom att starta ett eget digitalt nätverk.

Stöd från Neuroförbundet

Ideella föreningar som är medlemmar i Neuroförbundet har möjlighet att söka flera olika bidrag som nätverk inte kan, eftersom nätverken inte är egna juridiska personer.

Föreningar kan ta del av bidrag både från förbundet och från andra bidragsgivare, se nedan:

- 168 per medlem och 84 kr per stödmedlem.
- Rekreaktionsstöd från Neurofonden.
- Utlysta extra stöd med speciella fokus.
- Projektbidrag i samband med Neurodagen.
- Nationella bidrag från stiftelser och myndigheter.

Utöver de ekonomiska stöden så får föreningen kansliresurser, tillgång till IT-stöd i form av mail och teams, samt möjlighet att ta del av förbundets nationella verksamhet. Om ett nätverk ska söka bidrag från andra bidragsgivare eller bedriva mer omfattande verksamhet för att göra exempelvis satsningar eller evenemang, behöver de en digital intresseförening.

Två sätt att driva en digital organisering Neuroförbundet

(1) Som digital intresseförening

En digital intresseförening fungerar precis som en fysisk förening, men med helt digital verksamhet, vilket innebär samma förutsättningar, krav och möjligheter som en fysisk förening. Detta innebär att de tar del av de bidrag som förbundet betalar ut, får en del av den medlemsavgift som föreningens medlemmar betalar, får kanslistöd och har rösträtt på förbundets högst beslutande organ Kongressen och kan således påverka förbundets framtid (<https://neuro.se/kongress>). Föreningen måste varje år genomföra ett årsmöte, och följa de regelverk och krav som Neuroförbundet har.

Exempel på bidrag som en digital intresseförening kan söka:

- 168 kr per medlem eller 84 kronor per stödmedlem
- Extra utlysningsstöd med olika fokusområden
- Projektbidrag i samband med Neurodagen.
- Rekreativstöd.
- Stöd från Neurofonden.

Stöd från kansliet

- Varje digital intresseförening får 10 000 kr i startstöd första året som verksamhet bedrivs.
- Stöd från kansliet i att marknadsföra era aktiviteter på Neuroförbundets hemsida, i nyhetsbrev eller i sociala medier.
- Föreningsstöd för föreningsrelaterade frågor, aktiviteter, hemsida och IT
- Digitala hjälpmedel så som Teams och mailkonton
- Stödportalen föreningsservice (<https://neuro.se/foreningsservice/>)
- Stöd vid ekonomiska frågor
- Hjälp med att söka externa medel för verksamheten
- Tillgång till Neuroförbundets kontaktnät som kan bidra till verksamheten

(2) Digitalt nätverk

Ett digitalt nätverk fungerar som en enklare variant av en digital intresseförening. Den passar de som har en mindre omfattande verksamhet och ekonomi och som vill ha låga trösklar för engagemang. Det digitala nätverket får ett årligt stöd från kansliet för att kunna genomföra sina aktiviteter. Exempel på aktiviteter som ett digitalt nätverk kan genomföra är diagnosspecifika föreläsningar, digitala samtalsgrupper eller fungera som en mötesplats för de som har ett specifikt intresse.

Det digitala nätverket kan inte ta del av medlemmarnas medlemsavgift eller de bidrag som förbundet betalar ut. Dock får det digitala nätverket tillgång till likvärdigt kansli- och IT-stöd som resterade föreningar får.

Stöd

- Kanslistöd för frågor och rådgivning kring verksamheten som bedrivs.
- Stöd i att hitta föreläsare och anordna aktiviteter
- Stöd från kansliet marknadsföra era aktiviteter på Neuroförbundets hemsida, i nyhetsbrev eller i sociala medier.
- Tillgång till en Teamsmiljö
- Mailadress till nätverket
- Årligt stöd om 10 000 kr för föreläsararvoden och aktiviteter

Krav

- Det krävs minst tre personer för att starta ett digitalt nätverk.
- Verksamheten som bedrivs i det digitala nätverket ska vara i linje med förbundets syfte och mål.
- Deltagarna måste vara medlemmar i Neuroförbundet. Nätverket ansvarar för att detta krav fullföljs.
- Årligen rapportera vilken verksamhet som nätverket har genomfört till kansliet

- Genomföra ett årligt möte där ansvariga väljs

Ekonomi hanteras av Neuroförbundet och de inköp som behöver genomföras görs mot utlägg och fakturor skickas direkt till Neuroförbundets förbundskansli.

Förutsättningar för de digitala nätverken

Om de digitala nätverken ska verka för att stärka Neuroförbundet ska det vara ett krav på medlemskap för att delta. De kan då som det ser ut idag vara medlemmar i det nationella förbundet eller i sin lokala förening.

Syftet med de digitala nätverken bör då vara att skapa lågtröskelengagemang, rekrytera nya medlemmar och sprida Neuroförbundets budskap, vilket på sikt kan bidra till ökat medlemsantal.

Frågan är dock hur denna mer tillgängliga och kravlösa verksamhet påverkar den övriga verksamheten där högre krav ställs. Det finns en risk att fler engagerar sig enbart i de digitala nätverken, vilket kan leda till minskat engagemang i den lokala verksamheten. Om det är i syfte att rekrytera medlemmar, behöver det finnas relevant verksamhet ute i landet som möter upp detta för att hålla kvar dem i förbundet.

Dock skulle detta kunna få fler att vilja engagera sig i förbundet eftersom trösklarna blir lägre, eftersom de inte behöver ha de föreningsjuridiska delarna på plats, att kunna anordna en träff eller utbildning.

Vad ska vi ha digital verksamhet till?

Neuroförbundet kan erbjuda flera fördelar som inte finns i Facebook-grupperna. Förbundet har resurser för att driva en mer omfattande verksamhet och ger möjlighet att söka externa medel för olika projekt. Genom medlemskap blir man också del av ett större kontaktnät via Neuroförbundets ordinarie verksamhet, vilket skapar en starkare gemenskap. Dessutom är Neuroförbundet en viktig aktör som driver politiska frågor som är relevanta för medlemmarna, och genom medlemskapet kan man vara en del av detta påverkansarbete. Förbundet kan även skapa långsiktigt hållbara mötesplatser som främjar utbyte och gemenskap mellan personer med samma diagnos.

Digital verksamhet erbjuder dessutom en effektiv plattform för kunskapsdelning och utbildning. Neuroförbundet kan sprida information och utbildningsmaterial till sina medlemmar på ett tillgängligt och kostnadseffektivt sätt, vilket ger fler möjlighet att ta del av förbundets kunskap och resurser.

Digital verksamhet erbjuder ökad flexibilitet och tillgänglighet, vilket gör att medlemmar kan delta oavsett var de befinner sig geografiskt. Detta är särskilt värdefullt för personer som bor långt från en lokalförening eller har begränsad möjlighet att resa, och det sänker tröskeln för engagemang, vilket gör att fler kan delta aktivt i förbundets aktiviteter.

Vad för stöd kan tänkas behövas?

- Ekonomiskt stöd för inköp av teknik, verktyg och annat som logotyper
- Föreningssupport i hur verksamheten ska bedrivas.
- Kontaktnät för att hitta föreläsare eller processledare
- Riktlinjer i hur en digital träff kan gå till
- Zoom-licenser.
- Medlemmar som lever med ex. hjärntrötthet behöver stöd i att driva förening. Tydliga mallar och personligt stöd är en förutsättning. (samtidigt är väl detta aktuellt i resterande verksamhet också?)
- Träffa andra föreningar för att utbyta idéer och tankar.
- Samma tekniska stöd som alla andra föreningar får. SharePoint osv.

Utvecklingspunkter föreningsverksamheten

De krav som Neuroförbundet ställer på föreningarna kan avskräcka personer som vill engagera sig, särskilt om kraven upplevs som omfattande. Många saknar kunskap om vad som krävs för att driva en förening, vilket kan göra att uppgiften känns främmande och komplicerad. Istället för att fokusera på krav, som "dessa är kraven för att ni ska bedriva verksamhet," skulle ett mer positivt och stödjande bemötande kunna underlätta. Fokus bör ligga på de möjligheter som finns tillgängliga, med minimala formella krav, till exempel endast ett årsmöte per år. För att engagera fler och göra föreningsarbetet givande och roligt behöver Neuroförbundet stärka sitt stöd till föreningarna och prioritera medlemmarnas engagemang före formalia.

Det är också viktigt att Neuroförbundet aktivt och systematiskt arbetar för att underlätta för nya engagerade att genomföra de nödvändiga föreningsuppgifterna. Exempelvis kan medlemssystemet byggas ut med stöd för att hålla årsmöten och sköta bokföring. På så sätt kan förbundet skapa en föreningskultur där engagemanget står i centrum och där administrativa uppgifter blir enklare och mindre tidskrävande för de ansvariga.

Potential för Neuroförbundet som helhet

De diagnosspecifika nätverken och intresseföreningarna kan fungera som intresseföreningar, till exempel för att säkerställa att informationen på hemsidan hålls uppdaterad och att deras diagnos är representerad i förbundets påverkansarbete. De som driver den digitala organiseringen besitter både stor kunskap och engagemang, vilket skapar möjligheter att arrangera diagnosspecifika träffar och utbildningsinsatser som förbundet annars kanske inte hinner med. Nätverken och intresseföreningarna kan också få stöd i att skriva och nå ut med information till relevanta målgrupper, samt

anordna föreläsningar om sina respektive diagnoser. På detta sätt kan den digitala organiseringen bidra till att utvidga och komplettera diagnosstödjarverksamheten.

Relationen till befintlig verksamhet

Det finns en risk att den digitala organiseringen kan konkurrera med de lokala föreningarna som finns idag. För att undvika detta behöver den digitala verksamheten byggas upp som ett komplement till den befintliga verksamheten, exempelvis genom att bara vara diagnosspecifik eller genom att inte genomföra fysisk verksamhet om den inte är tillsammans med en lokalförening.

Den digitala organiseringen kan också fungera som ett skyltfönster för Neuroförbundet, exempelvis genom digitala seminarier eller nätverksträffar som de själva arrangerar.

Från de intervjuer som har genomförts i arbetet med den digitala organiseringen har det kommit fram att nuvarande digitala nätverk har engagerade personer som idag inte förstår varför de ska vara medlemmar i förbundet. Om syftet med den digitala organiseringen tydligt kommuniceras som ett komplement till den befintliga verksamheten, och om ambitionen är att deltagarna på sikt även ska engagera sig i lokal verksamhet kan detta motverkas.

Om en medlem sedan vill ta del av den lokala verksamheten, behöver en extra medlemsavgift till föreningen betalas in. Vilket kan vara en ekonomisk belastning för vissa personer. Samtidigt behövs verksamheten som bedrivs i den lokala och i intresseföreningen finansieras på något sätt. Samma problem uppstår om en medlem vill delta på två olika aktiviteter i olika föreningar idag. Här kan dock en deltagaravgift tas ut, om föreningen slopar kravet på medlemskap för att delta på en träff.